

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

216745 GK 58
216883 GK 60
216886 GK 60
216889 GK 60
217027
217028
02/01/2024

Sayı : Z-99074258-610- 11
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 06.12.2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1337139 sayılı yazınız.
b) 08.12.2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1338273 sayılı yazınız.
c) 13.12.2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1339794 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c)'de kayıtlı yazıyla iletilen Aydın Milletvekili Evrim KARAKOZ'un 7/6745, Çanakkale Milletvekili Rıdvan UZ'un 7/6883, Osmaniye Milletvekili Asu KAYA'nın 7/6886, Balıkesir Milletvekili Serkan SARI'nın 7/6889, İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel YANIKÖMEROĞLU'nun 7/7028 ve Muğla Milletvekili Metin ERGUN'un 7/7027 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (11 Sayfa)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ RIDVAN UZ'UN 7/6883 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ**

1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun kapsamında yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacının karşılanması amacıyla Bakanlığımız tarafından her yıl yurt dışına resmî burslu statüde öğrenci gönderilmektedir. Bu kapsamda yurt dışına gönderilecek öğrenciler, ilgili mevzuat gereğince ve kendi özgür iradeleri ile imzaladıkları taahhütname hükümleri uyarınca öğrenim görmekte ve imzaladıkları sözleşme gereğince mevzuat ve taahhütname hükümlerine uymak zorundadırlar. Burs programı karşılıklı bir burs olup öğrencilerin öğrenimlerini tamamladıktan sonra yurda dönmeleri ve adına öğrenim gördükleri kurumlara ve en nihayetinde ülkemize katkı sunmaları beklenmektedir. Bakanlığımız, öğrencilerin öğrenimlerini başarıyla tamamlamaları için öğrenim süreçleri boyunca gerekli desteği vermekte ve kolaylıkları sağlamaktadır. Ancak, Türk Öğrencilerin Yabancı Ülkelerde Öğrenimleri Hakkında Yönetmeliğin "Tazminat" başlıklı 38'inci maddesi uyarınca öğrencilerden öğrenimlerini gönderiliş amaçlarına uygun bir dereceyle tamamlamayanlar, öğrenimlerinden vazgeçenler, öğrenimlerini tamamladıktan sonra iki ay içinde görev talep etmeyenler, atandığı ya da durumuna uygun teklif edilen göreve yasal süresi içinde başlamayanlar, yüklenme senedi ile muteber imzalı müteselsil kefalet senedi hükümlerine uymayanlar, mecburi hizmetlerini tamamlamadan görevlerinden istifa edenler veya devlet memurluğundan ihraç edilenler, mevzuata aykırı hareketlerden dolayı öğrencilikle ilişkisi kesilenler hakkında tazminat takibatına geçilmektedir.

Kamu kaynakları kullanılarak yurt dışına gönderilen burslu öğrencilerin öğrenimlerini başarıyla ve gönderiliş amaçlarına uygun olarak tamamladıktan sonra yurda dönüp ülkemize hizmet etmeleri esastır. Aksi durumlar için uygulanacak usul ve esaslar ise kanun koyucu tarafından belirlenmiş olup kamu zararına mahal verilmemesi ve Hazine alacağının korunması için taahhütlerini ihlal eden öğrencilere yönelik ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde belirlenen süreçlerin başlatılması yasal zorunluluktur.

Bu itibarla;

1) Kişilerin Hazineye olan borçlarını ödemesi sürecinde kolaylık sağlayan sabit kur düzenlemeleri genel bir düzenleme niteliğinde olup tüm kamu alacaklarını kapsamaktadır. Bakanlığımız dışında diğer kamu kurumlarının da ilgililerden döviz cinsi kamu alacağı bulunduğu, konunun Hazine ve Maliye Bakanlığı koordinesinde tüm kamu kurumlarının da dâhil olduğu kanuni düzenleme gerektiren bir husus olduğu değerlendirilmektedir.

2) 1416 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi ile 657 sayılı Kanun'un Ek-34'üncü maddesi gereğince tazminatlı duruma düşen kişilerin hesaplanan borçları, azami beş yıla kadar taksitlendirilmektedir. Bakanlığımız uygulamasında; anapara borcunu taksitle ödemek isteyen kişilerden, borcun en fazla dört yıl içinde ödenecek şekilde (ilk yıl borcun %10'u, ikinci yıl %20'si, üçüncü yıl %30'u, dördüncü yıl ise %40'ı oranında olmak üzere) ödeme planı alınmaktadır. Faiz borcu ise 4 yılın sonunda anapara borcunun tamamının ödenmesi halinde hesaplanmakta ve son yıl tahsil edilmektedir.

3) Hakkında tazminat takibatı yapılan kişiler, 657 sayılı Kanun'un Ek-34'üncü maddesi gereğince kendileri için döviz olarak yapılmış olan her türlü masrafi aynı döviz cins ve miktarı üzerinden ödemekle yükümlüdür. Döviz borcu, ödeme tarihindeki T.C. Merkez Bankası'na tespit ve ilan edilen efektif satış kuru üzerinden Türk Lirası ile ödenmektedir.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Borçların tahsil usul ve esaslarına ilişkin bu düzenlemeler mezkûr kanunla belirlenmiş olup taksitlendirme süresinin artırılması hususunun, Hazine ve Maliye Bakanlığının koordinasyonunda yapılacak kanuni düzenleme ile mümkün olabileceği değerlendirilmektedir.

4) Yabancı devletler tarafından verilen benzer burs programlarının işleyişi ihtiyaç duyulan hallerde araştırılmakta ve incelenmektedir. Bakanlıkça burs programında yapılacak mevzuat çalışmalarında ve veriye dayalı politika geliştirme süreçlerinde, Bakanlığımızca yapılan araştırma/incelemeler dışında literatürdeki akademik çalışmalar da dikkate alınmaktadır.

5) Bakanlığımız, tazminatlı durumda olan bursiyerler mağdur edilmeden ve hakları korunarak mevzuat hükümleri çerçevesinde çalışmalarını sürdürmektedir. Tazminatlı duruma düşenlerin mağduriyetlerini gidermek ve ödemelerinde kolaylık sağlamak üzere bu kişiler lehine çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Tazminatlı durumda olan kişilerin faiz borçlarının affedilmesi ve borçlarının yapılandırılarak ödemelerinde kolaylık sağlanması amacıyla 2006, 2011, 2014, 2021 ve 2023 yıllarında olmak üzere 5 kez yasal düzenleme yapılmıştır. Öte yandan 1416 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde 2016 yılında yapılan değişiklikle: *"Yurt dışına gönderilenlerden ruh veya beden sağlığının öğrenimini sürdürmesine imkân tanımaması durumu, eğitim ve araştırma hastaneleri veya üniversite hastanelerinden alınacak sağlık kurulu raporu ve bu hususla ilgili olarak Millî Eğitim Bakanlığınca istenen diğer destekleyici belgeler ile tespit edilenlerin öğrencilikle ilişkisi kesilir. Bu kişilerden tahsil masrafı istenmez ve bu kişiler mecburi hizmetle yükümlü tutulmaz."* hükmü eklenmiş olup hastalık hallerinde olası mağduriyetlerin yaşanmaması için gerekli kolaylık sağlanmıştır. Ayrıca, 2021 yılında 1416 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle faiz hesabının başlangıç tarihinde sarf tarihinin esas alınmasından vazgeçilerek öğrencilerin lehine olacak şekilde taahhüdün ihlal ettiği tarihin faiz başlangıç tarihi olarak esas alınması uygulamasına geçilmiştir. Bunun yanında, Covid-19 salgını sırasında tazminatlı durumda olan öğrencilerin mağdur olmamaları için salgın boyunca ödeme planları ve ödemeleri ertelenmiştir.

6) Hazine alacağının takibi ve tahsiline ilişkin usul, esas ve yasal düzenlemeler, tek başına Bakanlığımızın uhdesinde ve yetkisinde olan bir konu olmadığından, depremzedelere sunulan destekli kredi benzeri uzun vadeli, düşük faizli bir ödeme imkânının hakkında tazminat takibatı yapılan kişilere sağlanmasının, Hazine ve Maliye Bakanlığınca da değerlendirilmesi ve uygun görülmesi gereken bir husus olduğu düşünülmektedir.

7) 1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışına gönderilip çeşitli nedenlerle haklarında tazminat takibatı yapılan kişilerden yüksek lisans veya doktora derecesine sahip olanların bakiye para borçlarını mecburi hizmet yoluyla ifa edebilmelerine imkân sağlayan 25.10.2023 tarihli ve 88038476 sayılı Makam Onayı yürürlüğe girmiş olup bu düzenleme ile kamu kaynakları kullanılarak yetiştirilmiş insan gücünden azami ölçüde istifade edilmesi, olası öğrenci mağduriyetlerinin önlenmesi ve kamu yararının korunması amaçlanmıştır. Bu düzenlemeden; haklarında tazminat takibatı başlatılıp yüksek lisans veya doktora derecesiyle görev talep edenler ile mecburi hizmet yükümlülüğünü tamamlamadan görevinden istifa eden veya müstafi sayılanlardan yeniden kamu görevine başlayanlar yararlanabilmektedir. Yüksek lisans öğrenimini gönderiliş amacına uygun olarak tamamlayamayan öğrenciler söz konusu Makam Onayı kapsamı dışında tutulmuştur. 1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışına gönderilen ancak gönderiliş amacına uygun herhangi bir mezuniyet derecesi olmayan kişilerin istihdam edilmesinin meri mevzuata ve burs programının amacına aykırılık teşkil edeceği değerlendirilmektedir.